

Tes Stimson

PREVARI ME AKO SMEŠ

Prevela Nataša Lemajić

Beograd, 2013.

*U znak sećanja na moju majku
Džejn Terezu Stimson
3. februar 1942 – 3. decembar 2001.*

*U kući Oca mojega stanovi su mnogi.
A da nije tako, zar bih vam rekao:
Idem da vam pripravim mesto.**

* Jevanđelje po Jovanu 14:2, prevod Komisije Svetog arhijerejskog sinoda Srpske pravoslavne crkve.

1

Nikolas

Razvod je težak posao. A ponajviše, ako smem da dodam, kada vam klijentkinja autoritativno izjavi da su svi muškarci skotovi, pa vam preostane samo da se neudobno meškoljite na stolici dok vaš penis pokušava da uhvati maglu.

„Ne *svi* muškarci, gospođo Stivenson“, pokušao sam.

Klijentkinja ignoriše moj dobroćudni osmeh dok sivim očima baca nezainteresovane poglede po mojoj kancelariji obloženoj hrastovinom. Pogled joj se nakratko zadržava na fotografiji moje supruge u srebrnom ramu, postavljenoj pored kožnog rokovnika na stolu; njen izraz žaljenja upućen mojoj supruzi nepogrešivo me svrstava među nesrećnike čiji roditelji nisu razmišljali o posledicama kada su legli u postelju. S obzirom na to što sam joj upravo obezbedio izuzetno izdašno, sedmocifreno poravnanje od bivšeg supruga, držim da je njen prezir prema celom mom polu pomalo nepošten.

Ustaje i ja se dižem za njom, ispravljajući svilenu kravatu. Pruža suvonjavu ruku u roze tvidu; njena šaka leži u mojoj poput mokre ribe.

„Možda ste u pravu, gospodine Lajone“, kaže suvo. „Možda su takvi samo muškarci za koje se ja udajem.“

Njen miris je oštar i težak; sintetička mačja mokraća. Previše šminke; ne mogu da zamislim kako ljubim te džemaste crvene usne. Tip žene koju biste ujutru zatekli razmazanu po čitavoj posteljini, s licem preslikanim na jastučnici kao na Torinskom pokrovu.

Mada, ima dobre noge. Vitki definisani listovi s lepo oblikovanim člancima. Ali nema mesa na kostima i ima grudi kao dečak.

Ne skidam profesionalni osmeh dok je pratim do vrata. Trudim se da ne osuđujem moral klijenata: zbunjujuće je i neproduktivno. U brakorazvodnim parnicama nema mesta osećanjima i sentimentalnosti; sasvim dovoljno toga dobijete od klijenata. Moja supruga, naravno – budući da je žena – ne slaže se sa mnom. Smatram da sam samo objektivan. Međutim, Malinča tvrdi da je moja brutalna istina, kako to ume emotivno da kaže, zasnovana na prosuđivanju ženske kože isključivo na oštrom blesku dnevnog svetla, a ne na mekanom treperenju vatrice. Nisam baš siguran šta hoće da kaže.

Klijentkinja se iznenada zaustavlja na vratima; malo je falilo da nalem na nju. Spušta glavu kao u molitvi, otkrivajući blede, paperjem prekrivene pršljenove ispod krutog plavog paža.

Ženski potiljak – tako ranjiv, tako zanosno erotičan.

„Stalno sam mislila... *nadala se...*“, kaže gušeći jecaj, „da će se predomisлити.“

Zbunjen sam. Ovu ženu nikako nisam zamišljao kao nekog ko pristaje na sve. U ranim četrdesetim, već je sakupila isplativ trio bivših muževa, što – uprkos *izuzetnom* naporu da ostanem objektivan – navodi na izvesne pretpostavke. Jednostavno rečeno: *ljubav* je poslednje što sam očekivao.

Njena mršava ramena počinju da se tresu. *O, bože*. Potpuno sam beznadežan slučaj u ovakvim stvarima. Ruke mi se beskorisno trzaju. Zagrljaj bi bio krajnje neprimeren, ali šta da radim ako – ne daj bože – krene tu da cmizdri?

Iznenada ispravlja glavu i ramena, što me je podsetilo na moju kćerku Sofi i njen prvi dan u školi. Bez ijedne reči, maršira kroz otvorenu sekretarsku prostoriju sve do hodnika na drugom kraju. Odahnem s olakšanjem. Hvala bogu! Šta to *bi*, zaboga?

Dok se okrećem da zatvorim vrata, moja sekretarica Ema mi maše.

„Gospodine Lajone, vaša supruga je na drugoj liniji. Kaže da joj je žao što vas uznemirava, ali može li da popriča s vama nakratko?“

„Naravno...“

Oklevam na vratima. Nešto nije baš...

„Moja kosa, gospodine Lajone“, reče Ema strpljivo. „Skratila sam je na pauzi za ručak.“

Šteta. Više mi se dopadala duga.

Vraćam se za sto i javljam se na telefon, bacajući pogled na Malinčinu fotografiju koja je pobudila saosećanje moje klijentkinje. Fotografisao ju je Kit pred Božić, pre nekoliko godina – i iritiralo me je što to nisam uradio ja – smešeći se, bacila je pogled preko ramena dok je vadila ćurku iz šporeta na drva. Osećam nalet zahvalnosti svaki put kada je pogledam. Znam da je budalasto, ali i nakon deset godina naježim se na reči *tvoja supruga*. Nikako ne shvatam kako sam uspeo da osvojim srce ove izuzetne i divne žene. Samo sam beskrajno zahvalan što jesam.

„Torta od čokolade i pomorandže s vanilom i korom od limuna, ili torta sa čokoladnim kremom?“, navaljuje Mal, ne čekajući da progovorim.

Po prigušenom glasu svoje supruge mogu da zaključim da drži slušalicu zaglavljenu između brade i grudi i nema sumnje da meša nešto ukusno dok razgovaramo. „Može li se znati...“

„Pobogu, Nikolase, ne budi tako uštogljen“, reče Mal brzo. „Nisi u sudnici. Torta za tvoju rođendansku žurku iznenađenja, naravno. Metini insistira da je završimo dok ti ne dođeš s posla.“

Smešim se na pomen moje najmlađe kćerke s kojom delim rođendan, preterano duge prste na nogama i opaku naklonost ka sladoledu od pistaća. Nadao sam se da ćemo deliti još mnogo toga, ali ultrazvuk se pokazao nepouzdanim i ispostavilo se da je moj toliko željeni sin, i društvo za pecanje i kriket, zapravo iznenađenje u obliku treće suknje. Kao utešnu nagradu dobio sam dozvolu da je nazovem po svom životnom heroju, džez gitaristi Petu Metiniju.

„Popričaću s njom i pitati je šta predlaže“, kažem.

„Ne budi blesav, Nikolase.“

„Ti si rekla da ona insistira...“

„Trebalo bi da znaš da postoji više načina da se insistira na nečemu.“

Njen sladunjavi glas poprima nepogrešivi prizvuk iz spavaće sobe, što predstavlja lozinku mojim pantalonama, a kroz glavu mi spontano prolaze slike zategnutih butina boje karamele, svilenih čarapa i čipke boje čokolade. Moja supruga, veštica, veoma je svesna efekta koji ima na mene, sudeći po smehu koji je zamenio primamljivi ton njenog glasa.

„U svakom slučaju“, zacvrkuta, „ne možeš pričati s njom jer to onda neće biti iznenađenje.“

„Daću ja tebi iznenađenje...“

„Pa, to baš i ne bi bilo iznenađenje, zar ne?“

„Neko je baš uobražen“, kažem. „Otkud znaš da ne mislim na novi predlog zakona o porezu na imovinu?“

„Otkud ti znaš da ja ne mislim na isto?“

„Da li misliš?“

„Ja pričam o tortama, Nikolase. Hajde, odluči se pre nego što umesto jedne stavim dve svećice na Metininu tortu.“

„Hoću li i ja dobiti svećice?“

„Da, ali ne četrdeset tri, inače bi se torta istopila.“

„Okrutna žena. I ti ćeš jednog dana imati četrdeset tri, znaš.“

„Tek za šest godina. Dakle, Nikolase?“

„Torta od čokolade i pomorandže, naravno. Mogu li da dobijem i mrvice gorke čokolade uz to?“

„Možeš. Metini, molim te izvadi nogu iz tatine činije. Hvala. Kako je prošao slučaj drage gospođe Stivenson?“

„Sedam cifara“, raportiram.

„Skoro duplo više nego u prethodnom razvodu. Kako je to divno. Skoro da bih i ja mogla da razmislim o razvodu.“

Čujem kako liže prste i moja erekcija se umalo promolila na videlo iznad stola. „Ako bih mislio da možeš da izvučeš sedam cifara, pripremio bih ti dokumenta“, nudim se, stenjući u sebi dok pokušavam da namestim jaja. „Nažalost, teško ćeš iscediti kap vode iz suve drenovine.“

„O, to me podseti: Džindžer iz auto-mehaničarske radnje zvao je jutros u vezi s *volvoom*. Rekao je da je ovog puta popravio, kako se ono zvaše, ali neće još dugo izdržati. Ili je bolje reći voziti?“ Njen glas se talasa u mom uhu dok se kreće kroz kuhinju. „U svakom slučaju, misli da neće moći da ga sredi za prokleti tehnički pregled u januaru. Dakle, nema pomoći, jednostavno ću *morati* da se stisnem i završim novu knjigu, uzmem ostatak avansa...“

„Draga, mislim da svojoj supruzi mogu da priuštim novi automobil ako joj je potreban“, ubacujem se razdražen. „Izgleda da neki put zaboravljaš da sam sada punopravni partner i da ovih dana apsolutno nema potrebe da se iscrpljuješ pisanjem kuvara.“

„Ja *volim* da pišem kuvare“, reče Mal staloženo. „O bože, Metini, ne-moj to da radiš! *Siroti* zeka! Izvini, Nikolase, moram da idem. Videćemo se na stanici. U uobičajeno vreme?“

Suzdržavam razdražljiv uzdah.

„Zaboga Malinča, večeras je Vilijamov ispraćaj u penziju. Nemoj mi reći da si zaboravila! Trebalo bi da onim u pet i dvadeset osam kreneš od Solsberija do Voterlua, sećaš se?“

„Trebalo bi“, potvrđuje Mal neuznemirena. „Nisam baš zaboravila, samo sam privremeno smetnula s uma. Sačekaj trenutak...“

U pozadini čujem niz čudnih prigušenih udaraca, a potom Metinin zarazni, nezadrživi kikut.

Život može biti pun iznenađenja. Kada smo saznali da je Mal neočekivano trudna po treći put, bio sam apsolutno užasnut. Sofi i Evi su tada imale osam i pet godina; tek što smo ih doveli u fazu kada se u njima prepoznaju ljudi i kad mogu da rade civilizovane stvari poput skijanja ili izlaska na večeru sa nama a da ne provode veći deo obroka puzeći unaokolo ispod stola. A sada smo ponovo bili uvučeni u mračni ambis besanih noći i usranih pelena. Na kraju me je jedino tešila misao o sinu nasledniku, a kada se ispostavilo da je i taj tračak nade samo fatamorgana, pao sam u očajanje. Međutim, taj poslednji juriš na roditeljstvo bio je najsladi od svih. Metini drži moje otvrdlo advokatsko srce u svojim bucmastim zvezdolikim rukama.

Čuje se odjek malih stopala na dotrajalim kuhinjskim pločicama; a onda cika dok je Mal hvata i uzima joj telefonsku slušalicu. „Stvarno moram da idem, Nikolase“, kaže pomalo zadihana.

„Nisi zaboravila da nađeš bebisiterku?“

„Mmm. Da, Kit je veoma ljubazno pristao.“

Apsolutno nemam ništa protiv onih koji izaberu alternativni način života. Osobu, naravno, ne čini samo njena seksualnost. Samo ne shvatam zašto to drugima mora da se trlja na nos, to je sve. Ja ne paradiram svojom punokrvnom heteroseksualnošću pred svima, iako je očigledna. Jednostavno ne mogu da razumem zašto određeni članovi takozvane gej zajednice – kako je to tužno, način na koji je jedna pristojna reč oteta* – osećaju potrebu da čoveku trljaju nos *svojim* izborom partnera. Elem.

Davno sam prihvatio da, ako zaprosim Malinču, u paketu dobijam i Kita Vestbruka u manjoj, ali istakutoj ulozi. Na kraju krajeva, *praemonitus praemunitus*: unapred upozoren, unapred spreman. A ja nisam tip

* Engl. *gay* – izvorno značenje je veseo, radostan. (Prim. prev.)

muškarca koji će se protiviti prijateljstvima svoje supruge; ma koliko bila neumesna; u svakom slučaju, Kit svakako nije i nikad nije ni bio pretnja.

Nas troje smo se upoznali pre dvanaest godina u Kovent gardenu. Vodio sam roditelje u operu – *La Bohème*, ako se dobro sećam – da obeležimo sedamdeseti rođendan mog oca. Pošto sam im pozvao taksi, prošetao sam se trgom do stanice metroa, a odatle do stana na Erls kortu; sećam se da sam poželeo da me makar jednom neko čeka kod kuće. Uprkos kasnim satima, trg je vrveo od uobičajenih uličnih zabavljača, i upravo sam se branio od mladog nasrtljivca, lica napadno obojenog u crno i belo, koji mi je pod nos gurao šešir za priloge, kada sam primetio da čovek na monociklu gubi ravnotežu. Odmah je bilo jasno da to nije deo tačke, i za trenutak sam s morbidnom očaranošću posmatrao kako se klati napred-nazad poput ljudskog metronoma, a onda sam se prenuo i sabrao. Pre nego što se stropoštao u omanju grupu ljudi, jedva sam stigao da povučem devojkicu s njegove putanje.

U zadnji čas uspeo je da se odbaci dalje od posmatrača, izvodeći kolut napred na kaldrmi, da bi, pomalo nesigurno, izveo naklon iz skoka.

Shvatio sam da sam prilično nepristojno obuhvatio mladu damu oko grudi, pa sam je pustio pomalo postidjen. „Zaista se izvinjavam, nisam mislio...“

„O, molim te, nemoj! Da nije bilo tebe, sada bih bila razmazana svuda po kaldrmi. Baš imaš brze reflekse, nisam čak ni videla da će pasti.“

Bila je zapanjujuće lepa. Neobuzdana tamna kosa boje melase, iskričave oči boje cimeta, čista blistava koža i najprivlačniji i najzarazniji osmeh koji sam ikad video. Pretpostavio sam da je u ranim dvadesetim, fine strukture kostiju i sitna, možda celih trideset centimetara niža od mojih sto devedeset. Mogao sam da joj obuhvatim struk šakama. Neverovatno me privlače male, nežne žene; u meni bude muževnog lovca.

Primetio sam da su joj se u gužvi otkopčala prva dva dugmeta na bluzi u etno-stilu, otkrivajući skromne brežuljke blago preplanulih grudi obavijenih penom bele engleske čipke. Moja kita je, pulsirajući, oživela. Brzo sam sklonio pogled.

Stajala je na prstima, držeći me za rame. Na njen dodir, bujica slika – ta veličanstvena kosa zamršena u mojim rukama, vitke butine obavijene

oko mog struka, moje usne na njenim zlatnim grudima – protutnjala mi je kroz glavu.

„O bože, pocepao si kaput“, uzviknula je pregledajući šav na ramenu. „Za sve sam ja kriva, lutam okolo *potpuno* zanesena, razmišljala sam o orasima jer, naravno, moram da pazim, zar ne, ne vole ih svi, i vidi *sada*...“

Nemam pojma kakvu sam glupost promrmljao u odgovor.

„Malinča Sandal“, rekla je pruživši svoju malu ruku ka meni.

Uzvratio sam na njen čvrst, staložen stisak. „Ah. Da. Nikolas Lajon.“ Nakašljao sam se, pokušavajući da ne zamišljam njene šake uvijene oko mog... „Kakvo neobično ime“, uspeo sam da procedim.

„Znam.“ Iskežila se. „Moja majka je totalni hipik i ubeđena da nam imena određuju karakter i *čitav* tok naših života – previše esida šezdesetih, ako mene pitaš, mada možda je u pravu, jer ne bi mogao da zamisliš romantičnog heroja po imenu Katber, zar ne, ili kralj Vejn, jednostavno ne ide – ali u svakom slučaju, odlučila je da je bolje sprečiti nego lečiti, čisto da bismo bili *sasvim* bezbedni. Moja starija sestra zaglavila je sa imenom Kleopatru, pa pretpostavljam da bi trebalo da sam zahvalna što mi je dopalo Malinča, mogla sam biti Budika!“

Pogledala je naniže i shvatio sam da je i dalje držim za ruku.

Osetivši stid, molio sam se da nije primetila erekciju koja je štrčala u mojim pantalonama.

„Naravno! Znao sam da mi je poznato. Malinče je Indijanka koja je naučila španski i pomogla Kortesu da osvoji Meksiko u XVI veku; da mu ona nije bila špijun, možda nikada ne bi uspeo...“ Naivno sam se osmehnuo. „Izvini. Nisam hteo da te davim. Oksfordska diploma iz istorije, ne mogu da se suzdržim.“

Malinča se oduševljeno nasmejala. „Ne, to je divno! Ti si, od svih osoba koje sam ikad upoznala, prvi koji je zapravo *čuo* za nju. Ovo je neverovatno, to mora da je sudbina.“ Uхватила me je podruku i iscerila mi se s dečjim poverenjem. Ukočio sam se, a prepone su mi gorele. „Dakle, šta kažeš da ti skuvam večeru u znak zahvalnosti?“

„O, ali...“

„Molim te, pristani. Ja sam obučeni kuvar, bićeš sasvim bezbedan.“

„Ali kako znaš da ćeš *ti* biti? Ne poznaješ me.“

„Dobro procenjujem“, rekla je ozbiljno. „Deluješ kao muškarac koji je iskren, pošten i, što je najvažnije, optimističan.“

„Pa, to je baš ljubazno, ali...“

„Da li voliš orahe?“

„Da, osim u salati, mada nisam sasvim...“

„Nama je *sudeno* da se sretnemo večeras, zar ne vidiš, znao si sve o mom imenu i to mora biti dobar znak. I voliš orahe – pa, osim u salati, što se ne računa, niko razuman ne voli orahe u salati. To je prst sudbine. Tome ne možeš okrenuti leđa, zar ne?“

„Nije u tome stvar...“

„Stvar je u tome“, dodala je ozbiljno, naginjući glavu na stranu i gledajući me onim veličanstvenim očima boje karamele, „što pokušavam da napišem kuvar, a celoj mojoj porodici dozlogrdilo je da ih *kljukam*, ako me razumeš. Čak i moji prijatelji kažu da bi dali sve samo da pojedu picu, a meni je *očajnički* potrebno novo zamorče. Deluješ mi kao veoma ljubazan i pristojan čovek, i sigurna sam da nisi neki ubica sekirom ili tako nešto...“

„Ted Bandi je bio zgodan i šarmantan, a ubio je najmanje trideset šest žena“, izronio je glas iza nas.

Malinča se naglo okrenula, okrećući i mene sa sobom. Osećao sam se pomalo ošamućeno od neočekivanog toka večeri.

„Kite, najzad! Gde si bio?“

Mrzovoljni mladi čovek od dvadesetak godina pruža joj papirnu kesu. „Uzimao glupe kristale za loše raspoloženje koje si tražila“, odgovorio je kiselo. „Ko je novi macan?“

„Nikolas Lajon“, rekao sam, prešavši preko njegove neučtivosti i pružajući ruku.

Mladi čovek ju je ignorisao, uhvativši Malinču ispod slobodne ruke i gledajući me kao da nas je povezao u neumesni *ménage à trois*, što je predstavljalo – a tada to nisam ni slutio – preteču našeg budućeg odnosa.

„O, Kite, ne budi dosadan“, uzdahnula je Malinča. „Gospodine Lajone, ovo je Kit Vestbruk, moj najstariji i naizgled ljuti prijatelj, i jedan od onih veoma iscrpljenih zamorčića o kojima sam ti govorila. Kite, gospodin Lajon me je upravo sačuvao da me ne zgnječi poludeli akrobata i usput pocepao svoj veoma elegantni kaput. Zato nemoj da si tako posesivan i pomози mi da ga ubedim da pođe s nama na večeru jer je on *suviše* učtiv da bi pristao.“

„Nikolase, molim te.“

„Ne želim da budem grub“, reče Kit, iako je sasvim jasno hteo da bude, „ali Mal, ti ovog čoveka ne poznaješ. Jednostavno *ne možeš* ići okolo i pozivati nepoznate muškarce kući na večeru, čak i kada te spasu sigurne smrti koja preti od cirkusanta.“

„Tvoj prijatelj je u pravu“, potvrdio sam sa žaljenjem. „Zaista ne bi trebalo da tako rizikuješ, iako ja, zapravo, nisam ni psihopata ni serijski ubica; što me iznenada čini pomalo nezanimljivim...“

Malinča je prasnula u smeh. „Vidiš?“ rekla je, kao da je time sve rešeno. I bilo je, kako se na kraju ispostavilo.

Odmah sam shvatio da mi Kit nije rival u uobičajenom smislu. Iсуviše je ličio na Sebastijana Flajta* i uvek je bio previše napadno obučen, čineći svoju homoseksualnost očiglednom – usred svedenih i ozbiljnih devedesetih, nosio je somotske kapute i čipkaste plstronkravate i znao nazive za svih dvanaest nijansi bež boje. Međutim, što se Kita tiče, Malinča je bila *njegova* najbolja drugarica, pa čak i sada, posle decenije braka i troje dece, još nije sasvim prihvatio da ona ima muža koji je na prvom mestu. Osim toga, tu je bilo i ono s Trejsom Pitom, naravno.

S Kitom ništa nije bilo onako kako izgleda. Na kraju krajeva, on je glumac. Mada, da budemo iskreni, moram priznati da je bio savestan kum, uvek bi se setio rođendana, i tako to. I devojčice ga obožavaju. Nije baš moj prvi izbor, ali šta je tu je.

Sekretarica žurno uvodi u kancelariju stranku koja ima zakazano u četiri. Žao mi je što se nisam setio da podsetim Mal da ponese Vilijamov poklon za odlazak u penziju. S obzirom na njeno trenutno raspoloženje, ne bi me čudilo da njega ispeče u rerni, a rođendansku tortu uvije. Nikako ne mogu da se setim šta je rekla da je kupila, ali sam sasvim siguran da će biti izuzetno prikladno. Takvi su svi Malini pokloni, jednostavno ima taj ženski dar. Božice i rođendane uvek u potpunosti prepuštam njoj, čak i za moju familiju. Ona je u tome jednostavno mnogo bolja od mene.

* Sporedni lik iz romana *Povratak u Bredšhed* Ivline Voa, po kojem je snimljena i popularna TV serija. Okarakterisan je kao buntovni mladić aristokratskog porekla i nedefinisane seksualne orijentacije. (Prim. prev.)

Odlučno prekinuvši misli o privatnim stvarima, privlačim notes i odvrćem poklopac nalivpera. Kit ne bi mogao da podrije moj brak. Suviše smo jaki.

Gospodin Kolman je novi klijent pa detaljno zapisujem njegov opis nesrećnog puta koji ga je doveo ovamo, u turobnu finalnost advokatske kancelarije za razvode. Ima prikladno ime*, jer mu je kosa boje senfa, a lice žučkasto. Kada smo utvrdili ono osnovno, objašnjavam mu birokratski postupak razvoda, formulare koje mora da popuni, dokumente koje mora da dostavi, vreme i troškove – samo novčane; emocionalnu cenu uskoro će i sam osetiti.

„Želimo da sve bude prijateljski“, veselo me prekida. „Nema potrebe da pravimo dodatne troškove svađajući se oko plazma televizora, oboje smo tako rekli. Samo želimo da završimo s tim i raščistimo. Zasad dece.“

Suzdržavam se da mu ne kažem da nije reč o plazma televizoru, nikada nije problem *televizor*; barem u početku. Reč je o mužu koji je nakon dvadeset godina šutnuo ženu zbog mlađeg i zgodnijeg modela. Reč je o ženi koja je, u stilu Širli Valentajn** dvojkirala svog proćelavog muža zbog afere sa italijanskim instruktorom skijanja. Reč je o razočaranju, bolu, banalnosti i izdaji. Ali pošto ne možete izmeriti te stvari, na kraju se sve *zaista* svodi na televizor, i kašike, i onu odvratnu ljubičastu vazru, svadbeni poklon Berte, babe po tetki, koji ste oboje oduvek mrzeli, a na koju ćete potrošiti hiljade funti ne bi li se izborili za nju.

Svi, osim šačice klijenata – onih očvrslih materijalističkih veterana, mušterija koje smo po nekoliko puta razvodili – sedaju pred mene i govore da žele prijateljski razvod. Međutim, da su bili sposobni da reše svoje razmirice prijateljskim putem, ne bi ni sedeli u mojoj kancelariji.

„A osnov za podnošenje zahteva za razvod?“, brzo pitam.

To je uvek trenutak kada se sve otkriva. Prvi put gospodin Kolman izgleda kao da mu je neprijatno. Odmah znam da je druga žena na vidiku. Pažljivo objašnjavam klijentu da, ukoliko ga njegova supruga nije napustila ili prevarila – na šta on, sa skoro komičnim negodovanjem, odgovara da nije – i ne pristaje na razvod, zakon nalaže da će morati ili

* Engl. *Coleman* – naziv proizvođača senfa. (Prim. prev.)

** Aluzija na film *Shirley Valentine*, u kojem glavna junakinja odlazi na odmor bez muža i doživljava aferu. (Prim. prev.)

da čeka pet godina da bi dobio svoju slobodu bez njenog pristanka, ili da skrpi optužbu za nerazumno ponašanje.

„Ne mogu da čekam pet godina!“ uzvikuje. „Oženjen sam tom kučkom četiri godine! Eto šta je jebeno nerazumno!“

Put od prijateljskog do anglosaksonskog razvoda bio je kraći nego obično.

„Gospodine Kolmane, molim vas. Hajde da se smirimo. Iz mog iskustva, ukoliko postoji čvrsta osnova, supruga se pre može ubediti da pristane na razvod nego da bude suočena s optužbom za nerazumno ponašanje. Da li postoji takva osnova?“ Brzo je klimnuo glavom. „Onda sam siguran da *nju* možemo ubediti da se razvede od *vas*.“

„To će me koštati, zar ne?“ kaže ogorčeno. „Sve će mi, jebeno, uzeti!“

„Više je stvar u tome da odredite šta je vama najvažnije i da se usredredite na to“, kažem neutralno.

Nekih pedesetak minuta kasnije, s olakšanjem sam se, najzad, pozdravio s napetim gospodinom Kolmanom. Raditi na raspadu braka uvek je mučan i nimalo prijatan posao, ali obično nalazim utehu u tome što moje posredovanje tu pilulu, za moje klijente neizbežno gorku, čini prihvatljivom. Međutim, u pet po podne sumornog novembarskog dana, nakon veoma duge nedelje s raznim gospođama Stivenson i gospodom Kolman, teško je osetiti bilo šta drugo osim očajanja zbog neuhvatljive prirode ljudskih odnosa.

Skoro dve decenije rada na mestu advokata za razvode nisu me ni približile shvatanju kako ljudi sebe dovode u takve bolne zavrzlake. Znam da staromodni moral nije popularan ovih dana, ali pošto sam bio svedok destrukcije i očaja koje donosi preljuba – a preljuba je neizbežno kamen bračnog spoticanja – mogu pouzdano da tvrdim da jedan snošaj na brzaka *nikad* nije vredan toga.

Na moj stav, naravno, uticali su i ožiljci iz mog detinjstva. Ipak, urođena predrasuda o vernosti je, čini mi se, *dobra* stvar.

Shvatam, naravno, koliki sam srećković što imam srećan brak. Malčvrsto veruje da nas je spojila sudbina – njen *bashert*, kako me zove. Navodno, na jidišu to znači *sudeni* (kada je imala sedamnaest godina, provela je jedno leto u kibucu s dečkom Jevrejinom). Nažalost, ja ne verujem u te sujeverne gluposti o sudbini, kao ni u horoskop i tarot; ali sam i previše svestan koliko je ovih dana teško proslaviti petogodišnjicu braka, a da ne pričamo o desetogodišnjici.

Što me podseti. Naša je negde oko Božića – osamnaestog ili devetnaestog, čini mi se. Moram se setiti da joj kupim nešto posebno ove godine. Ubiće me ako opet zaboravim.

Narednih sat i nešto vremena provodim zaokupljen papirologijom. Kad Ema pokuca na vrata, iznenadim se videvši da je skoro sedam.

„Gospodine Lajone, svi smo krenuli do *Milagra* na proslavu gospodina Fišera“, kaže. „Da li idete s nama ili ćete čekati gospođu Lajon?“

„Čini mi se da je rekla da će taksijem doći do restorana pravo sa stanice. Ali moram večeras da završim ovaj zahtev za razvod. Samo vi idite. Doći ću čim budem gotov.“

Ema klima glavom i povlači se.

Tiho radim na sastavljanju zahteva, uživajući u ne tako čestom miru koji je zavladao praznom kancelarijom. Bez telefona da remeti pažnju ili prekidanja mojih kolega, potreban mi je delić vremena koje bi mi inače trebalo, i završavam za manje od četrdeset minuta. Baš na vreme; Mal bi trebalo svakog časa da stigne u restoran.

Olabavivši tregere, ustajem od stola, i dok oblačim sako i mantil, u mislima se osvrćem na činjenicu da biti u braku s poznatom kuvaricom baš i nije dobra stvar. Plašim se da moj cenjeni večernji sako, koji me je služio na desetak godišnjih večera Društva pravnika, neće moći još dugo da obuhvata moj nabujali struk.

Prolazeći pored recepcije, poželeh laku noć čistaču, i u duhu dobrih odluka, reših da se četiri sprata do prizemlja spustim stepenicama, a ne liftom.

Dok izlazim na hodnik, nailazim na ženu u svetlozelenom odelu, od tridesetak godina, kako se nesigurno muva oko liftova, očigledno izgubljena. Videvši me, trže se, a ja zastajem, prebacujući akten-tašnu u drugu ruku da bih gurnuo metalnu štipku na vratima požarnog stepeništa.

„Mogu li da vam pomognem?“

„Tražim advokatsku kancelariju *Fišer-Rejmond-Lajon*. Da li sam na pravom spratu?“

„Da, ali plašim se da su već zatvorili. Da li ste hteli da zakažete sastanak?“

„O, ja nisam klijent“, reče brzo. „Pravnik sam. Zovem se Sara Kaplan – sledećeg ponedeljka počinjem da radim ovde.“

„Ah, to ste vi“, pustio sam požarna vrata i pružio ruku. „Nikolas Lajon, jedan od partnera. Nažalost, zadržao sam se na jednom teškom

slučaju u Lidsu baš kada ste bili na razgovoru za posao s jednim od mojih kolega. Zaista se izvinjavam. Koliko sam razumeo, dobili ste sjajne preporuke iz prethodne firme.“

„Hvala. Veoma se radujem što ću raditi ovde.“

„Odlično, odlično. Pa, dobro došli u firmu. Unapred se radujem što ćemo se videti u ponedeljak.“

Oklevam pošto ona ne kreće.

„Gospođice Kaplan, da li ste samo hteli da donesete neke papire ili ste želeli nešto drugo?“

Nervozno se igra mindušom. Ovaj nesigurni gest pokazuje da je mlađa nego što sam prvobitno pomislio, možda ima dvadeset pet, dvadeset šest godina. „Pa, znate, gospodin Fišer me je pozvao na svoju oproštajnu žurku, pa sam mislila da bi bilo lepo da se upoznam sa svima pre ponedeljka...“

„O, shvatam. Da, naravno. Ali to nije ovde, već u italijanskom restoranu preko puta. Upravo sam krenuo tamo.“

Iz ljubaznosti zaboravljam na stepenice, pozivam lift, pa nelagodno stojimo jedno pored drugog, brižljivo izbegavajući da se pogledamo, dok lift mili preko četiri sprata. Visoka je za ženu, verovatno oko metar sedamdeset. Kratka plava kosa, široka plivačka ramena, preplanula koža boje meda i bujne obline koje će se pretvoriti u salo ako ne bude pazila kada dobije decu. Nos joj je malo veliki, ali, iznenađujuće, ne škodi opštem izgledu – štaviše, baš naprotiv. Njegova krivudava linija spušta se niz lice i dopunjava ono što bi inače bio predvidivo sjajan izgled. Podozrevam da se iza tih očiju sivih kao pečurke kriju zastrašujući intelekt i zapanjujuća volja. Privlačna je, tako očaravajuća i bujna, ali ni najmanje nije moj tip.

Mada, ima nečeg prizemnog u njoj. Nečeg nonšalantnog.

Bože, *želim je*.